

בראשית כה

(יט) ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק : (כ) ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי לו לאשה : (כא) ויעתר יצחק ליקוק לנכח אשתו כי עקרה הוא ויעתר לו יקוק ותהר רבקה אשתו : (כב) ויתרצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרש את יקוק : (כג) ויאמר יקוק לה שני גייים > גוים בבטן ושני לאמים ממעיך יפרדו וילאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר :

רשב"ם בראשית פרק כה פסוק כב

לדרוש את י"י - אל הנביאים שבאותן הימים כדכתי' "לדרוש את י"י": "מאתו", ... :

רשב"ם בראשית פרק כה פסוק כג

ויאמר י"י לה - ע"י נביא :

Albert Einstein, Out of My Later Years (1950)

For science can only ascertain what *is*, but not what *should be*, and outside of its domain value judgments of all kinds remain necessary.

אבן עזרא בראשית פרק כה פסוק כב

היא שאלה לנשים שילדו אם ארע להם ככה, ותאמרנה לא. ...

רש"י בראשית פרק כה פסוק כב

לדרוש את ה' - שיגיד לה מה תהא בסופה :

~ איש המין (species man) מול איש האלוקים ~

R. Soloveichik, Halakhic Man, p. 123-128

Man, in one respect, is a mere random example of the biological species – species man – an image of the universal, a shadow of true existence. In another respect he is a man of God, possessor of an individual existence. The difference between a man who is a mere random example of the biological species and a man of God is that the former is characterized by passivity, the latter by activity and creation. The man who belongs solely to the realm of the universal is passive to an extreme – he creates nothing. The man who has a particular existence of his own is not merely a passive, receptive creature but acts and creates. Action and creation are the true distinguishing marks of authentic existence.

~ אדם-I (איש ההרד) מול אדם-II (איש האמונה) ~

בראשית פרק א

(כו) ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו זכר ונקבה ברא אתם : (כח) ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ :

בראשית פרק ב

(ז) וייצר יקוק אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה : (ח) ויטע יקוק אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר : (טו) ... עדן לעבדה ולשמרה :

R. Soloveichik, Reflections of the Rav (Vol. II), p. 36-44

Adam I wants to be a "man", to realize his humanity by being distinguished from the rest of creation, by becoming the master over his own environment. This grants him an honorable status with dignity.

פסחים דף נד עמוד א

דתינא, רבי יוסי אומר : שני דברים עלו במחשבה ליבראות בערב שבת ולא נבראו עד מוצאי שבת, ובמוצאי שבת נתן הקדוש ברוך הוא דיעה באדם הראשון מעין דוגמא של מעלה, והביא שני אבנים וטחנן זו בזו ויצא מהן אור. והביא שתי בהמות והרכיב זו בזו ויצא מהן פרד.

... Adam II aspires, in addition, for the religious experience of sanctity, a sense of communion with the transcendent.

Adam I is interested in just one aspect of reality and asks only one question: "How does the cosmos work?" He is not fascinated by the question [of Adam II]: "why does the cosmos function at all," nor is he interested in "what is its meaning or purpose."

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ב עמוד א

דרש ר' חנינא בר פפא, ואיתימא ר' שמלאי: לעתיד לבא מביא הקדוש ברוך הוא ס"ת [ומניחו] בחיקו, ואומר: למי שעסק בה יבא ויטול שכרו. ... [מיד] נכנסה לפניו מלכות רומי תחלה. ... אמר להם הקב"ה: במאי עסקתם? אומרים לפניו: רבש"ע, הרבה שווקים תקנינו, הרבה מרחצאות עשינו, הרבה כסף וזהב הרבינו, וכולם לא עשינו אלא בשביל ישראל כדי שיתעסקו בתורה. אמר להם הקב"ה: שוטים שבעולם, כל מה שעשיתם - לצורך עצמכם עשיתם, תקנתם שווקים להושיב בהן זונות, מרחצאות - לעדן בהן עצמכם, כסף וזהב שלי הוא, ... מיד יצאו בפחי נפש.

~ תומים לא תואמים ~

מלבי"ם ברא' כה: כב יצאו עשו ויעקב להיות דוגמא אל הכלל, זה לעומת החומר וזה לעומת הצורה [הרוח]

בראשית כה

(כד) וַיִּמְלְאוּ יַמִּיהָ לְלֵדָת וְהָנָה תוֹמִם בְּבִטְנָה :

R. Hirsch, (Gen. 25:24), p.424

... they were really identical twins. ... This complete exterior similarity taken together with the complete dissimilarity ... could well have been designed to draw our attention to the fact that the germ of this future dissimilarity lay deep below the surface ...

(כה) וַיֵּצֵא הָרֵאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כְּלוּ פִּאֲדָרְתָּ שְׁעָר וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֵשָׂו [עשוי ונגמר מפאת חמרו – מלבי"ם]:
(כו) וְאַחֲרָי כֵן יֵצֵא אַחִיו וְיָדוּ אַחֲזֵת בְּעֵקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיִּצְחַק בֶּן שָׁשִׁים שָׁנָה בְּלֵדָת אֹתָם :
(כז) וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שָׂדֵה וַיַּעֲקֹב אִישׁ תֵּם יֹשֵׁב אֱהָלִים : (כח) וַיֵּאָהֵב יִצְחָק אֶת עֵשָׂו כִּי צִיד בְּפִיו וְרִבְקָה אֶהְבֶּת אֶת יַעֲקֹב : (כט) וַיִּזְד יַעֲקֹב נָזִיד וַיִּבֹא עֵשָׂו מִן הַשָּׂדֵה וְהוּא עֵיף : (ל) וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אֶל יַעֲקֹב הֲלֵעִיטִינִי נָא מִן הָאֲדָם הָאֲדָם הַזֶּה כִּי עֵיף אֲנִי עַל כֵּן קָרָא שְׁמוֹ אֲדָם :

בראשית רבה (וילנא) פרשת תולדות פרשה סג סימן יא

"ויזד יעקב נזיד", אמר לו "מה טיבו של נזיד זה?" אמר לו שמת אותו זקן, אמר "באותו הזקן פגעה מדת הדין!?" אמר לו "היין", אמר "אם כן [אין] מתן שכר ו[אין] תחיית המתים."

(לא) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב מְכָרָה כִּיּוֹם אֶת בְּכֹרְתְךָ לִי : (לב) וַיֹּאמֶר עֵשָׂו הֲנִה אֲנִי הוֹלֵךְ לָמוֹת וְלִמְהָ זֶה לִי בְּכֹרָה : (לג) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב הַשִּׁבְעָה לִי כִּיּוֹם וַיִּשָּׁבַע לוֹ וַיִּמְכֹּר אֶת בְּכֹרְתוֹ לְיַעֲקֹב : (לד) וַיַּעֲקֹב נָתַן לְעֵשָׂו לֶחֶם וְנִזְיָד עֲדָשִׁים וַיֹּאכַל וַיִּשֶׁת וַיִּקַּם וַיִּלָּךְ וַיִּבֹז עֵשָׂו אֶת הַבְּכֹרָה : ס

רש"י בראשית כה (לד) ויבז עשו - העיד הכתוב על רשעו שביזה עבודתו של מקום :

רד"ק בראשית כה (לד) ויבז - אפילו לאחר שאכל ושתה לא התחרט ובזה אותה בלבו :

רמב"ן ברא' כה ... אין חפץ בכסילים רק שיאכלו וישתו ויעשו חפצם בעתם, ולא יחושו ליום מחר :

מלבי"ם בראשית פרק כה - בעת שאלך למות למה זה לי בכורה, ר"ל אני איני

מאמין בעה"ב כלל, ודעתי שאלך למות ולא אחיה עוד בעוה"ב, וא"כ למה לי בכורה ...

תורה תמימה בראשית פרק כה

אמר רב נחמן בר יצחק, אם יאמר לך אדם חרבו קסרי וירושלים או ישבו קסרי וירושלים אל תאמין, חרבה קסרי וישבה ירושלים או חרבה ירושלים וישבה קסרי תאמין, שנאמר ולאום מלאום יאמץ [מגילה ו' א'] :

R. Soloveichik, Halakhic Man, p. 125

Species man or man of God, this is the alternative which the Almighty placed before man. If he proves worthy, then he becomes a man of God in all the splendor of his individual existence that cleaves to absolute infinity and the glorious "divine overflow." If he proves unworthy, then he ends up as one more random example of the biological species, a turbid and blurred image of universal existence.